

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragainėje kas pėtnyčią išdūdamas, kaštūja prie arcziausiojo pušto ar per gromatneši apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laifrašezio spaustuwė priima apsteliawimus.

Apšakymai į Niamuno Sargą įstatomieji kaštūja po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausť eilę ir yra šio laifrašezio spaustuwėje priimami. — Gromatas dėl laifrašezio rašomas priima rėdytojas Ragainėje (Ragnit).

Mr. 14.

Ragainėje subatoje 4. aprili

1885.

Tikriejie uždavimai wofikšosios kulturos prie Niamuno.

(Priemazga.)

II.

Mes dabar, man rodosi, jei ne wifus, nors wifokius ir swarbiausius dalykus wifkutines kulturos, prie Niamuno pafrašezio priklausanciosios, dabotina apmąsteme. Ale wifkutinioji kultura, kuri, nu žemės apgywenimo išeidama, o wifus musu kuniškio gywenimo reikalus aptwerdama ir wifokeis darbais ir remestais išpildydama, kožnam pagal jo darbą ir dirbimo algą, jo išimaitinimą, parupinti apšima — ta tik nėra toliaus nėra kaip tik tai wiena dalis wifutinosios kulturos, arba kaip prifigatawylimas toks ant augšeziausiosios kulturos, butent ant wifutinosios, ant dwafikšosios kulturos. Taip pat kaip žemės wifokie daigtai, wifokios dalyš, wifokios sylos: laukai bei lankos, kalnai bei girės, wėjas bei žaibinė syla, pagal su twertojo žodį, žmogaus tur apdirbama, o wifa žemė žmogaus apgywenama bei waldoma buti, ir wif daugiaus tapti: taip pat ir dwafė žmogaus su wifomis jawo fylomis, pagal Diewo wafę, wif gražiaus ir tobuliaus tur apdirbama buti, jeib ir ji wif gražesnius wafius, Diewui ant garbės ir žmonėms ant naudos, nešti galėtu. Taip nusidawę, kad senieji Rymijonai, su labai gražiu priluginimu, tą patį žodį, kurs šep lauko apgywenimą paženkliną, ir ant dwafės wafinimo wartoti pradėjo. Tai, tai yra tikroji mislis musu žodžio „kultura“, wieno tokio swarbaus ir gražiausiosios mislies taip pilno, ale, musu cžėje taip apkreiptai wartojamo žodžio, kad wos wienas spindulėlis jo ipatifikšosios grožybės anu apjekintuju žmoniui atšipusiąsias afis pakrutina, kurie kas diena „kultura!“ šaukia, apie „kultura“ mokšiais žodžiais žaunyja, ale apie jos tikrąją butybę ir grožybę taip daug žino, kaip atklas apie dažus (parmus), arba, (kaip įafoma,) kaip ašilas apie nedeldienę.

Beje, tokie žmonės su jawo tuščiu šaukimu apie jawo „kultura“ mus taip gal paafinti, kad mums rodosi, buf mes wifos „kulturos“ jau nusibode, ir buf „kulturos“ ne atnešimas, bet labiaus atėmimas žmonėms didžiausia gėrybe turėšenti buti. Ale tada wis iš naujo atsimifime, ką tas, newertingai wartojamasis, tikrai apgebinamasis žodis nu pradžios nor šaktyti, ir kokia graži ir teisi mislis aname suluginime dwafikšosios „kulturos“ su lauko apgywenimu, išmananciam žmogui, lyg įwiniota gul. Apie tai rods nei kulturos taip wadinamieji „komotojai“, nei jos tuktieji trimytaninkai nei patys nefs nežino, neigi mus nefs nepamofis. Ale mes patys ju Diewo padėjimu jieškofime, ką išmintingefnioji senowė su šitu iš pradžios tokiu graži žodžiu šaktyti norėjo, ir ką jis pagal jawo tikrąjį išmanymą ir suglausti turėjo.

Ale prie šito jieškujimo labai saugotiesi turėjime, jeib nei jokiū budu nepaklystumbime. Nėsa, jei jau prie wifutinosios, kuniškios kulturos perjieškujimo labai lengwei nusidūti gal, kad žmonės jawo nusprendime ir aprokawime klysta, o tada, pagal jawo apkreiptąjį išmanymą, labai apkreiptus darbus liub apšimti, o su jeis, kaip mes jau mateme, kultura anginti norėdami, labiaus ję galės pagadinti ir pašmaugti: jei tai, noriu šaktyti, jau prie kuniškios kulturos perjieškujimo labai lengwei nusidūda, tai ju lengwiaus ir ju tankiaus dar prie dwafikšosios kulturos. Nėsa daugiausioji dalis žmoniui tik geresnės afis tur kuniškųjų ne kaip dwafikšųjų daigtu tikram žiurėjimui. Jei bile toks žmogus, kitą lauką gražei žaliūjant matydamas, o jawo paties lauką tokiu jau budu pažaliūbinti norėdamas, šitą jawo mērį atšiekti bandytu, ne šellos išėjimu, bet žalio dažo (parwo) užtepimu ant dirwos, tai rods kožnas matytu, kad tas žmogus labai paifas ešas. O žmoniui apjūtas, wifur aplinkui atfigaršedamas, toki bene weikliausei pamofintu, kokią paifystę jis apšiemės.

Ale dwafikšoje kulturoje žmonės į to-

fius peršijurėjimus bei apkreiptus rofawimus ipulti gal, beje ipulti stub, o nei jie patys, nei kitas žmogus per ilgą cžęšą tai wifai nešitėmės, nėra dugios afis, Diewe gailėf, šipnėsnės yra ir tamšesnės prie didžiosios žmonių daugybės, ne kaip kuniškios. Tai dwafikšoje kulturoje gal nusidūti, o ir labai tankei nusidūda, kad žmonės, kokią „kultura“ jawo pacziu kampe gražei žaliūjant ir wafiu nebant matydami, o tą paczią kultura į kitą kampą perfelti norėdami, tai nedaro, kaip reiktetu daryti, su išėjimu tos paczios dwafikšosios šellos, iš kurios tada ir kitame kampe tokie jau wafiei užaugti galėtu, bet labiaus ir mieliaus tiftay užtepimu to paties dažo (parwo), kurs ju afims taip patinka, ir kuri jie bent per swarbesnį už paczius žiedus bei wafius, rodosi, tur laityti. Kad tai paifai daryta, beje, jei galima, dar paifiaus už aną kuniškiojo parwo užtepimą, tai nei anie žmonės patys, nei kiti taip lengwei nešitėmyja. Beje gal nusidūti, kad jie per ilgus metus tokiu budu pasiprocewoja, o nėkad nenumano, ko dėl tofs darymas nenor pasifekti. Arba jie rafi ir koki medelį arba krumelį šoditi norėdami, be šaknies jį išplešia, persodina, o tada dhywyjasi, kad ans medelis arba krumelis wifai nenor iššaknyti, o su cžęsu pawysta ir šausu bei negywu paftoja. Jei su krumeliu arba medeliu iš girės wienas taip daro, tai wif jį išjūkia. Ale, jei wienas su dwafikšosios kulturos medeliu arba krumeliu toktai daro, tai nei wienas nešitūkia. O jei rafi retafis išjur ir iššipajiti iššidrista, kad tai beprotina ir nūprošnai daryta, tai nei tada nei wienas dar nenor weryti, o labiaus apšifuka prieš toki žmogų ir jį peikia ir folioja, kad jis gudresnis už titus noris buti ir kitiems pafajaus nedūdąs.

O tik tokiu weikimu wafiei ne tik tai to dėl daug priegadingefni, kad ne taip lengwei išrandami, bet ir to dėl, kad prie dwafikšosios kulturos žokanai bene daug menkiaus tegal ištaišyti, ne kaip kožno wieno žmogaus mislis, paweifšas ir wei-

timas. Tai prie dvasiškosios kultūros, rodosi, dar daug daugiau ant to pareina, kad ne tik tai kėlis žmonės, kurie tokią galybę tur, tą ištaisyti, bet kad koją wieną žmogų perliadytumbime, kad mes teiſybę turj, jeib jie wiſi (jei galima, ne tik tai galingieji žmonės, bet ir kiekvienas) muſu miſties butu, arba prie joſ priſiwerſtu.

(Dar ne wiſkas.)

Mums iſgamiu nebereikia.

Taip kalbejo ſenoji mamytė ſawo dukterei Urtei, kuri jau kaip tik iſtekejo į pameſtį, ſawo kalbos buvo užmirſuſi. O tie mielieji kudiſei? Tie jau nemokejo nei žodelio lietuwiskai kalbėti. Senoji mamytė pamaciuſi ſawo dukters kudiſius labai džiaugėſi. Bet kaip greitai pawirto joſ džiaugſmas į aſaru klone! Egtai joſ dukters kudiſei jau tikri Wotiečiai ir pameſintojei tėwu bei ju palikimu; jau ju jeis nebegal ſuſikalbėti. Urte pradejo purkſtauti: kam tinka dar Dietuwiniškai ir ju kalba, kad ne wale nei ſuileſe kalbėti?! Senoji mamytė atſaſė: „Urte!“, mano mergele, kad tawo kudiſei nemoka lietuwiskai ir aſ ju jeis negaliu ſuſikalbėti, tai daugiauſ neaplanſtj manęſ, o ir aſ tawę nebelanſtjui, neſa tu jau ne mano: eik ir plauk į paſlandas to didžiojo watterlando; raſi tu ſu ſawo kudiſeis wandens apſtumoje kur galetj paſiſkanditi. At, amjei! ne, ne, aſ tawę nenoriu matyti, ir nei tawo kudiſiu!“ Tokiu būdu atſiſweikino ſenoji mamytė nū ſawo iſgamiu. Bet Urtei ir kaſ jin kaſ paſidare; ji pabuciauſi ſenoſios mamytės ranſą ſadejo neužmirſti ketwirojo priſatymo pono Diemo. — Antgij metą Urte atlanſe ſenąjė mamytė. Ale kaſ per dywai! Waiſkuczei kalba lietuwiskai ir nėra jai woliſtumo! At tu garbingoji mamytė, wertai kartą aname amžije galetj džiaugtieſi iſ ſawo waitu waitu.

Bet kaſ deſoji ſitur? Ne toli nū mano gimtoſios wietoſ ghyena wiena warginga žmonelė (neſa dukterei buvo wiſa ſawo lobj atidawuſi). Ta kad mneina prie ſawo dukters, tai, pone Dieme, ſtokieſi ju tarpe! Duktė matydama ateinant ſenąjė ſawo motynelę pradeda keikti: „Ar jau wėl tawę baloſ atprakſto, mano waituſ iſ proto wartyti?“ Joſ waitai, matai, jau wiſai gerai woliſtškai koſedawe, bet ſenajei „raganai“ (taip girdawo duktė ſawo motynelę ſaimynams) buvus, waitai kitaip nekalba, kaip tik lietuwiskai. O juſ nekalti kudiſei, tokią juſ pawutą turite kentėti nū ſawo neiſmintinguju tėwu, bianrinju iſgamiu ir pono Diemo priſatymu perſengtoju!

Moſikite, brolei Dietuwiniškai, ſawo kudiſius lietuwiskai; neſ nor ponas Diemas, kad meſ jo priſatymuſ pildydami garbintumbime ſawo tėwuſ. Nemelakite eſą kūmi ſitu, neſa ponas Diemas neapſenczia melagiū ir kartunta korawoſ koją jo priſatymu perſengtoji anoje žinomoje Žuſapato paſalnėje, kur ſudo diena buſ laikoma.

M. J.

Apie bites.

(Priemazga.)

I. Ka gali iſ bieziū naudoti?

Reikia žinoti, kad žiedai neſuriu augalu (ſelmeniu) negal užmegzti, nepaſliuwus į juſ dulkelemſ kito žiedo (žiedai, matai, taip jau porūjafi, kaip ir ghwolei); ſitas dulkeles tankiauſei ſuſfirſto wejelis (joſ labai lengwytes ir paſila į orą prie mažiauſio ſujudėjimo); bet daug tikriaus ſitą darbą atlieka wabalėlei žieduſ atlanſantieji, ipaczei bites, medų rinkdamoſ.

Ant galo nors nūſkalei primijſiu ir tai, kad apie bites truſdami, meſ paſtojame aſkleſni, iſmintingieſni, o per tai ir doreſni. Suſ ſako, kad nedoram žmogui bites neſiſeja; o neſiſeja joſ, matai, tada, kada ar ting apie jaſ truſti, ar netur gana iſminties, kaip ſu jomis aſſieiti. — Bet ir padoriam žmogui ſunku laiſtyti bites, nepažinuſ ju būdo ir paprocziū. Taſai tik gal buti geru bitininku, kurſai bieziū ghyenimą pažino.

II. Bieziū ghyenimas ir ju pa-proczei.

Widurwajaryje, kad bites yra pacziamė darbylaiſtyje, awilyje raſi trejopus ghywelius: bitingą, tranuſ ir darbininkeſ.

Bitinas. Tiframe awilyje, jeigu tik tai nebuſ prieš ſpiecziant, raſi wiſados ne daugiauſ, kaip wieną bitingą. Ji lengwu atſfirti nū ſitu bieziū, neſ jo funelis yra jū pailgas, ir del to jiſ paſirodo dibeiſis už kitas bites. Bitinas labai reikalingas awilyje, jiſ del to ir mylimas ſitu bieziū; ji prapulbes awilyſ tūjaus pradeda oſkti, tarytum apraudodamas ſawo nepalaimą — pagal tą oſimą pratuſieji bitininkai lengwei numano, kaſ awiliui kenſia. — Bitinas tai motyna ir gimdytoje jaunuoſios weiflės — ne tik darbininkiu, bet ir tranu ir bitinuku. Gerame awilyje tik jiſ wienas deda kiauſelius, iſ kuriu atſiranda jaunoji weiflė. Sawo darbą bitinas pradeda nū pat pawaſario. Žu oras eina ſiltyn, ju jiſ daugiauſ padeda kiauſuku; pacziamė wawaroſ graſume, kada ipaczei daug laim lauſiſe darbininkeſ, ſkaitlius padedamu per dieną ir naſtj kiauſuku pereina per tuſtantj. Prieſ wawarai paſibaigiant bitinas pradeda liantieſi deſeſ ir wiſai perſtoja rugpiuczio (auguſto) widuryje. Bitino kiauſukai yra maſyzei, balzgani ir pailgi; jiſ deda waiſſtindamas po forj, neaplenkdamas nė wienoſ aſutes ir meſdamas į koją po kiauſuką. Neſai taſ bitinas, kurſai deda kiauſukuſ ne pačiliui arba po du kruwoje. — Wienas ir taſ patſ bitinas deda dwejopus kiauſukuſ — tikruſ (paprastuſ), iſ kuriu iſperimos darbininkeſ ir bitinukai — ir netikruſ (neapwaiſintuſ), iſ kuriu randafi tranai. Iſ tokiu kiauſuku ir kaip atſiranda tranai ir darbininkeſ — wėliauſ pamatyſime, o dabar pažiureſime, kaip iſperimas bitinas. Wawaroje, prieš ſpieſdamoſ, bites mulpina prie kraſto graſauſ korio tieſ liždeliu, kiek nor iſperėti ſawo bitinuku (tie liždai yra ruimingieſni už koriu aſikeſ); į juſ bitinas padeda po kiauſuką, kaip ir del darbininkiu weiflės. Po triju dienu pilie kiauſukai pawirſta į baltaſ, tarytum ſuwuſtytaſ kirmėlaites; darbi-

ninkeſ jeſ aſtingai matina per ſekias dienas tam tikru baltu ſtyſtimeliu, o paſtui, dailei liždeliuſ užlipinuſioſ, lauſia, ſol wiſi bitinukai wiſai pawuſę. Situpeje tame kaſėjime aſtūnes dienas, jie pragraſia apwalei antwoſelį ſawo liždo ir iſlenda. Jaunikiſ bitinukas paſirodo maſeſniſ ir balzganieſniſ už ſenj. Pirmaje, antraje ir treciaje dieną ſawo ghyenimo jiſ yra ſilpnas, bet po nebeſes (ſeptyndienio) jau leſia į orą jieſtoti trano, idant ſuſiporutu. Tranu apwaiſintuſ jiſ wėl grįſta į awilį ir daugiauſ jau nepaſirodo lauſe, kaip tik ſpieſdamoſ.

Tokſai bitinas platina weiflę per wiſuſ 4 ar 5 metuſ ſawo amžiauſ ir deda ne tik apwaiſintuſ kiauſukuſ, iſ kuriu atſiranda darbininkeſ ir bitinai, bet ir neapwaiſintuſ, traniniuſ, iſ kuriu tranai užauga. Jeigu bitinui nepaſiſeſe ſuſiporuti ju tranu, tai jiſ weifia tik wienuſ tranuſ. — Dar nepaawuſuſ jauniuſ bitinukamſ, jau ſeniſ iſſpieczia ſu bieziū dalimi, jieſtodamas ſaw naujo liždo; jam paſtui gal iſieiti antraſis ſpiecziuſ ſu wėriauſiūju iſ jaunuju bitinuku ir t. t., jeigu tik buſ gana awilyje darbininkiu. Su taiſ ſpieczieſ iſleſia drauge ir wiſi atliekamieji bitinai, neſ ar ſeip ar taip jiems nėra ghyenimas awilyje: darbininkeſ ſaw paſiſkiria iſ ju wiſu wieną, o ſituſ lauſan iſwaro. — Bitinas tur tokią jau gylį, kaip ir darbininkeſ, tik jiſ nėra toſk piktas: žmogų tik tada iſgelia, kad ji užgauna; už tai du bitinu taro ſameſ ſuſitikuſiu gilia, iki wienas kitą nukeria.

Tranai — tai bieziū patinai. Jie neweikia neſo kito, kaip tik laſioja ſkambei birbdami, idant ſutiktu bitingą. Syki ſuſiejeſ ſu bitinu, tranas tūjaus paſtampa. Tranai atſiranda gana ankſti; juſ bites per bewelſ taip jau kaip ir bitinuſ: mulpina koriuſ ſu ruimingieſnemiſ aſikemiſ, o į taſ aſikeſ bitinas padeda po tranini kiauſinuką. Po triju dienu tie kiauſukai pawirſta į kirmėlaites; ſuejuſ ſekiomſ dienomſ bites uždaro jeſ liždeliuſe; tik po 15 dienu iſſitalia jau roji weiflė. Taip iſſiper didieji tranai; jie daug ſkambeſni už darbininkeſ. Bet tankei gali matyti aplink awilį traneliuſ lygaus dibumo ſu jomiſ; jie tada atſiranda, kad awilio bitinas neapſimawieſneſ paſiliko; iſ kiauſuku tokiu bitinu, padetu ſtačeį į koriu aſikeſ, o ne į tam tikruſ liždeliuſ, iſſiper maſieji tranelai.

(Dar ne wiſkas.)

Prisikelt.

(„Pateikite ſawo galwaſ, neſa juſu iſganymaſ yra arti.“)

Prisikelt dabar,
Gywa buſi dar,
Prisikelt, miela
Tewiſkė muſ' Lietuwa!

Wis liſſimiauſ,
Wis graſiauſ

Stow ſaulute ant dangauſ
Tewiſkė muſ' tu ſenoji,
O tik wiſados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugtieſ wiſ!
Prisikelti reik,
Bus welykoſ weik,
Bus pawawariſ!

Greitai prisikelt,
D linksmi atželt,
Jau ne kaip pirma,
Teviskė tu mylina,
Bet linksmiausias,
Bet žaliausias!

Jau smutnybe pasiliaus.
Teviskė muš' tu senoji,
D tik wifados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugties wis!
Prisikelti reik,
Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Jau tarp rupesties,
Balų gyvasties
Tu girdejei ben,
Kurs mus ir wisus grauden:
Atsimk,
D nept —

Diews kę žada, laiko syl.
Teviskė muš' tu senoji,
D tik wifados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugties wis!
Prisikelti reik,
Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Kur prispaustojis?
Kur pabaustojis?
Jau nespaus, nei baus.
Minkstas ors atpus arežiaus.
Jau ziema
Tolima,

Jau daugiaus nerandama.
Teviskė muš' tu senoji,
D tik wifados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugties wis!
Prisikelti reik,
Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Ans, kurs muš' kalbos
Pils n'aphantos,
Dusiq lyg išpaust,
Mus pacius ketino baust,
Yr balin,
Yr balin,

Ans, kurs kalba mus marin!
Teviskė muš' tu senoji,
D tik wifados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugties wis!
Prisikelti reik,
Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Su sėna kalba
Musu lietuma
Jū gražiaus atžels,
Jū linksmiausias ir prisikels.
Wis gražiausias,
Wis linksmiausias —

Diews žegnos mus iš dangaus,
Teviskė muš' tu senoji,
D tik wifados jaunoji,
Prisikeltie, džiaugties wis!
Prisikelt tū j a u,
Yr welykos j a u,
Yr pawasaris!

D—ras G. J. J. S. iš Gr.

Perzwalga.

Iš swetur.

Maskolija. Maskolei nei jokiu budu
nenor Heratę Englantui atidūti, norint

šifai to prašas. Labai lengwei iš to
karas galės patilti. Maskolei jau 50000
wyru prie mēsto Baku suwieniję.

Ekreikija. Wienam kalufasyje ne toli
Ostramos Merūse per šimtą darbininku
šmerti rado. Plyšimas atsitikęs per tren-
tancziūsių orus.

— Wyne tapė nekursai baronas Po-
tier'as dėl žemės išdamejštes suintas.

Spanija. Karališkoje tabako dirbtu-
weje (pabrikėje), kur 10000 mergišku dar-
bininku pelnų randa, didelės maistat
buwo tarp šių pakiles. Tarp darbinin-
kiu buwo žinoma pastojusi, kad kas žin
tokios mašynos įtiektos, ir kad jos dėl
to busencijos atleistos. Nė pulicija, nė
žandarai tokiai daugybei maistatininku
nėlo negalejo padaryti. Tik pats mini-
steris teįstenge prifalbėti, kad nufiram-
dytu.

Ajija. Indijoje didi pulkai žalnėriu
gatami kelioni. Tokiu budu rodoši ka-
ras Maskolui su Ingilonais Apganistane
neišwengtinias.

Iš Lietuwos.

Bagainė. Bagainės walsčius apla-
mai rofųjant 1000 markiū Bismarkui
dowanomis judėjęs.

— Karaliaucziaus Labgamos Tilžės
Stalupėnu gelžkelis wis dar nėra iš tikro
sudawadytas. To priežastimi yra Kara-
liaucziaus gywatininkai, kurie neįstengia
arba nenor įstengti su 60 — 70000 markiū
prie gelžkelio budawonės prifidėti.

Sis — tas.

Taip toli parėjo, kad musu išgamei
išarinėja musu sentėwui kapus ir tokiu
budu ardo šlowę sawo tėwu, žemėje ra-
mei bemiegancziuju. Wienas daigtas bu-
damas labai įstabus yra wertas paminėti.
Situr išgriuma iš senowės kapu kaulėlei
musu garbinguju tēweliu, išgriuwe dai-
rosi po pasaulę, į sawo junus, ir klausosi
šios gadynės biauwybiu, bet mažai kę su-
pranta, nės kalba senowės jau į „der
deiweli“ pawirtusi. Mažukai musu gim-
nės, sawo kalbos užmiršę ir išgameis pa-
stoje, tie kaulėlius musu giminės surinkę
pardūda žydams už menką pinigėlį, arba
į silkes išmaino, o žydo pasinirdelis weža
tūs kaulus į maluną, ir ten už dideinę
prefią pardūda, nės tur kę pelnyti. Ten
tūs kaulus sumala į miltus, o tai yra
miltai įkrėsti laukus sunu minėtostios gent-
kartės. Laukai nutręšti Lietuwininku tėwu
kaulais dūda gerą bagą waisiui, ir labai
wisofie jamai ušder. Tūs sawus ēda pau-
kiamoji gentkartė „damliget letschet voff“,
newalioja suėsti, kas lieka, su tais pen-
kiaus, o tomis riebiomsiomis kiaušėmis
bei kitaais jawaais maitina didžią dalį Wo-
ketijos.

Ar galetu išmintingas žmogus panė-
finti tę žemę, kurioje ilsiši jo tėwu tėwai?
Ar galetu kas nors panėfinti tę kalbą,
kuria kalbėjo jo tėwu tėwai? D tik ran-
dasi tokiu išgaminu, katrie nekina sawo
tėwus ir ju palikimus. Už jatau, wer-
tai bus jiems atlyginta Jūzapato pala-
nėje.

[Wabalas.

Margumynai.

— Nekursai pasituris utininkas swar-
biu atlikimu delei turėjo į mēstą nuke-

liauti. Wisą trusą atlikęs ējo į wieną
gaspadą pasidrutiti. Swetlyczioje buwo
mēsto garbingieji su burgmistru susirinkę.
Wienas czia pribungz paistutorius kup-
czius pasidares jūtę iš ano utininko aug-
btuju sopagauliu, besilinkšminodamas jam
prišaukė: „Gerasis prieteliau, jus tokiūse
sopagūse turētumbite stipriaus stowėti už
koki įstingusi laukininką!“ — „Mielasis
pone,“ atspyrė laukininkas, „aš wisai ne-
esu įstingęs; aš galiu su jumis lažybą
daryti, kad sawo koją jums per galwą
permesiu. Lažyba t'ēst iš wienos plėczkos
wyno!“ Lažyba ir tapė priimta. Utinin-
kas wienof newaliodamas permesti tam
štutoriui per galwą, taip smagei jam per
žandą trophyjo, kad ansai nū krašes nusi-
rito. „Pražaidžiau lažybą“, utininkas
pratarė, „atneškite plėczlą wyno su dwiem
stiklam.“ Pribumusiējie jūfesi, o kupczel-
ninkas su raudonu žandu iš gaspados
laukan spruko. [M. J.

— Maczhianczią prieprową, žmones
nū karcziamu lankymu per Diemo šlu-
mą atlaikyti, nekuri mēsto wyriausybė
Prancuzijoje wartyjo. Ši apšakė: „Wisi
karcziamu sweczei, kurie per mšias šwen-
tomis dienomis ir per šwentes karczia-
mose randasi, gal paeiti nėlo neužmokeje.“
Sžita prieprowa labai gelbėjusi.

— Žei prie gelželiu budawonės, pa-
brifės r. wyras galą randa, tai tur gelž-
eliu waldomystė, pabrinkininkas r. už iš-
maitinimą paliktosios nabaštinko pa-
czios; jei ši ir nebutu iš wyro mitusi,
ir tada tur išlaikymą gauti.

Wisofia žine.

— Princas nū Wales kartą su kun-
gaikščiu Dolgoruckiu, Rusijos pasiun-
tiniu, Liundone susijęs pasakė štufawo-
damas: „Na, kunigaikšti, mes weik mu-
šimėsi.“ — „Teišybė, karališkoji aug-
štybė, kaip weik mes jusu pinigais, o jus
musu žalnėrius turėsite“, atsiliepė kun-
gaikštis.

Turgaus prefia iš Tilžės.

4. aprilį 1885.		M.	S.	M.	S.
Rwiczai, 42½ filogr.	6	—	7	50	
Rugei, 40 filogr.	4	80	—	5	60
Miezei, 35 filogr.	4	—	—	5	20
Amijos, 25 filogr.	3	—	—	3	60
Žirnei rainieje, 45 filogr.	6	—	—	9	—
baltieje, 45 filogr.	6	—	—	8	—
Semenai, 35 filogr.	—	—	—	—	—
Łmotai, 50 filogr.	16	—	—	—	—
Koputės, 45 filogr.	2	40	—	—	—
Smieptas, filogr.	1	80	—	—	—
Kiaupai, kapa	2	25	—	—	—
Pywas, ektolyteris (100 luteriu)	24	—	—	—	—
Brangwynas, ektolyteris	28	—	—	—	—
luteris	—	30	—	—	—
Kiaulėna, filogr.	1	—	—	1	10
Łautėna, filogr.	—	80	—	1	—
Werkėna, filogr.	—	80	—	—	—
Amincziāna, filogr.	—	80	—	—	—
Krāpai prafieje, filogr.	—	34	—	—	—
Amū krāpai, filogr.	—	44	—	—	—
Sienas, centneris	1	90	—	2	30
Sžiaudai, kapa po 600 filogr.	18	—	—	24	—

Berlyniskis rublio kursas.

100 rubliu:
21. 210,70 mf. 23. 211,25 mf. 24. 211,25 mf.
25. 211,25 mf. 26. 211,50 mf. 27. 212,15 mf.

Sžpyrtus 4. aprilį.
41,75 mf.

Apjathymai.

AUSZRA, laikrasztis iszleidžiamas Lietuvos myletoju,

kasztūja ant metu 4 mk. 50 pf.
su prisiuntimu į namus.

Praėjusiųjų metu Auszra kasztūja 3 markius.

Gaunama prie **Martyno Jankaus** Bitėnūse per Lumpėnus Lompönen).

Sžiūmi pasidristu pakarnei praneszti, kad perbudavojimas ir padidinimas mano garinio malamojo maluno užbaigtas yra ir įvaymas visu maszynu panedėlyje 23. szio mėn. prasidės.

Per pastatymą valcinių krėslu, centrifugalinių czystyjamu maszynu ir kitu, szej gadynei pritinkancziu įtaisų, įstengiu su kožnu didžiu kupezystės malunu susilyginti ir praszau man maliamu dalyku prikabenti.

Augsztai garbindamas malku kupezystė, garinis lentu ir malimo malūnas

Oskar'as Meyer'is.

Geraį įtaisyta

karcziama

yra parbūdama. Artesnę žinę dūda šio laiško spaustuwė.

Geriausja perkama wersme
po užstowa tikrumo
dėl

audziamu medzvilniu

kožname numeryje,
juktū ir nesjuktū,

audziamu medzvilniu

trošytū (parwūtū) tik tikrūse dažūse,

milams wilnu

šwiespilkei maikytūse dažūse,
widutinei pilstu ir tamšpilkiu,
wisai czystoje wilnoje,

milams vilnu

dažytu kožnūse dažūse,

maszyniniu siulu,

== baltitu ir nebalztitu, ==

geriausioje ir daugiausie laifanczioje
vertybėje. Tūse dalykūse tik wisu
geriausius taworus turiu ir jūš
parbūdū ir prefios neprībūdamas
ant pigiausiuju prefiu.

Waldemar'as Gassner'is

Tilžėje,
wokifkoje ulyczioje 12.

Knygu Ipaustuwe J. Syberto Ragainėje, ant turgaus 180

prisišiuo Lietuwininkams pagatawyti wisofius spaustuwystės dalykus; spauda (druka) **knygu, knyguoziu, wisofiu apfathmu, pakvietimu** f. t. ant sužadėtuwin, ant swobboš, ant trisktynu, šermeniu; wiešiu (wishtės) korteliu, **lietuwiškoje, wokifkoje** ir kitose kalbose kū pigiausie, greicziausie ir dailiausie atliekama. Uždawimai iš kitur weikliausie pagatarwyjami.

Meilei pasitiekdamas su uždawimais nū Lietuwinininku galėsės pasi-
džiaugti pasirašo

su pagarbe

J. Sybertas.

Kas meilytu Karaliaucziuje išleidžiamąjį

„Lietuwiška Polytifška Laikraštis“

tikrai pažinti gauti, ne taip, kaip jūš nū nesurio lietuwiško laiško apfelbiamas, tas te nesibaudo, jį ant wieno bertainio meto apšiteliatū. Staitydams, patš kožnas persiliudys, kokią neteisybę jam ana pifta pašalba daro. —

Prie fožno pusto apšiteliatant, kaktūja „Liet. Pol. Laikraštis“ 65 pf. Nū pusto pacziam jį paršinebant, kaktūja jūš tik 50 pf.

Karaliaucziuje, merco mėnesyje 1885.

Redyšte „Lietuwiško Polyt. Laikraščio.“

Kristupas Ribekta.

Lietuwininkai užprašomi ant naujojo
metu bertainio apšiteliatū kas nedėle
iššeinantijį

Niamuno Sarga.

Wisi pustai, gromatnešie ir pati laif-
raščio spaustuwė priima apšiteliamimus
už 35 pf., su atnešimu į namus 50 pf.
ant bertainio meto.

Redyšte „Niamuno Sargo“.

Wisi wyriausybiški

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

Ragainėje Ipaustuwėje.

Tilžes Keleiwis,

pirma „**Naujasis Keleiwis**“,
laifraščiu prefiu raistūse 1884 2. dal. o num. 7.
išeina Tilžėje kas nedėle pėtnyczioje. Išsi-
rašymus ant šio laiško už prefia
50 pf. ant metu bertainio

Tilžėje Keilenderio knygu Ipaustuwė, fitur
wisi pustai priima.

„Tilžes Keleiwis“ pargabena, neprifaitant
wėros ir mokilo surakū, tai, kas swarbiausia,
išdienos nusidawimu, karalytės ir cėcorystės jaino
suširobjimus, žines iš mēsto ir iš prowincijos,
prifaitintuju šudo pranėsimus, papasatojimus,
wisofia žinę, turgaus prefias iš Tilžės, Klai-
pedos ir Karaliauczius, galwiju ir arklju
meturgius, malku parbūdamas dienas, ru-
bliaus kursą, gromatnyczia ir t. t.

Apsakymai,

už torpo štitinę eilę 10 pf., randa per „Tilžes
Keleiw“ wisuose walszczinosie, kur Lietuwi-
ninkai gywena, didžiausiajį praplatiama.
Perguldymas į lietuwiškoje kalbą nēko netas-
tūja.

Išleisituwe Tilžes Keleiwio,

J. Reylander'is ir sunus.

Gaspada

Augusto Paarmann'o

Tilžėje, netoli gelžfelbwario,
tur 12 keleiwu stubu ir yra wisu kūmi,
ko smeczias tik pageidautu, aprūpinta.
Stalku kokia 30 arklju randa; yra ir
wežimams pasiurės. Prefios tantiaus
aplanant labai žemos. Tarnaujantieje
kalba lietuwiškai. Pasilecewoja keleiwiams
reikalui atfirandant.

Dailus

ufis

su 2 gyvenamom trobom, staldu, pasiure,
dideliu daržu, 7 murgais geros žemės ir
piewu, kelis žingsnius nū gelžfelbwario
atstu, prie bažnyczkiewo, turgaus, paczioje
artybėje amtsudžio (amtsgeritės), didžiam
remestininikystės pilname kieme, yra tūjaus
parbūdamas. Ištikimi pirfejei neprivalo
daug įmokėti. Artesnę žinę dūda šio lai-
fraščio spaustuwė.

Szeimynykszcziams szluzmos knygos
matrozu szluzmos knygos

ir

darbo knygos
yra gaunamos

Syberto
Ipaustuweje.